

ZAŠTO PETAR SEMITECOLO NIJE SAGRADIO HVARSKO KAZALIŠTE 1612. GODINE

Već prije osporavana tvrdnja Grga Novaka da je Petar Semitecolo sagradio hvarsko kazalište 1612. godine razmatra se iz dva aspekta: analizira se Novakov rad iz 1961. godine u kojem je iznio ovu tvrdnju i donose se ispisi iz raznih onovremenih spisa koji ocrtavaju stanje u Hvaru u to vrijeme. Na temelju toga pokazuje se da je tvrdnja o Semitecolu kao graditelju kazališta neistinita.

Ključne riječi: *Petar Semitecolo; hvarsko kazalište; Hvar početkom XVII. stoljeća; Grga Novak; William Lithgow*

Možemo li ispričati i istinu? Nju je po definiciji teško naći. Ono što možemo i moramo učiniti jest izbjegavati neistinu tako da je prepoznajemo i lišavamo je se, bez iluzija da će istina stajati ondje čvrsto poput stijene.¹

Sjećajući se Joška Kovačića i njegove uporne i strastvene potrage da *prepoznaje i lišava se neistina* u hvarskoj povjesnici ispisujem ovaj tekst, žaleći što ga on neće moći pročitati.

1.

Mit o gradnji *našeg najstarijeg pozorišta* 1612. godine uveo je u hvarsku i hrvatsku povijest Grga Novak 1924. godine u svojoj monografiji *Hvar*², ne donoseći nikakve dokumente kao dokaz. Poslije Drugog svjetskog rata, sada kao predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 1961. godine objavit će rad „Petar Semitecolo, posrednik u izmirivanju plemića i pučana i graditelj

¹ Simon Schama u Rob Riemen, *Škola života*, Zagreb, 2018., 81.

² Grga Novak, *Hvar*, Beograd, 1924., 120.

Arsenala, Belvedera i Teatra u Hvaru (1611-1613)³ u kojem će donijeti brojne dokumente koji govore o djelovanju tog zaslužnog hvarskog kneza, Venecijanca Petra Semitecola, ali opet nijedan kojim bi mogao dokazati da je Semitecolo gradio *prvi komunalni teatar u Evropi*. Snaga autoriteta predsjednika JAZU bila je ipak tolika da se do 1975. godine nijedan povjesničar nije usudio dirnuti u tu Novakovu nepotkrijepljenu tvrdnju. Tek te godine Cvito Fisković, i to tek u bilješci u članku koji se bavi pokladnim i kazališnim igrama u Korčuli u XVI. stoljeću,⁴ primjećuje da Novak ne donosi nijedan dokument koji bi Semitecolo detektirao kao graditelja „teatra“. Dapače, svi dokumenti koje Novak objavljuje, a koji su najčešće vezani uz optužbe za rastrošnost ovoga kneza, posredno govore kako on nikako nije gradio „teatar“. Ovaj ključni Novakov rad posebno ćemo analizirati u sljedećem poglavlju.

U ovom uvodu željeli bismo samo istaknuti da je Joško Kovačić u kapitalnom radu o gradu Hvaru, svojoj doktorskoj radnji, nedvosmisleno izrazio svoje uvjerenje da Petar Semitecolo nije sagradio „teatar“. Citiramo:

Ovdje se o hvarskom kazalištu, utemeljenom u Arsenalu (u istočnoj polovici njegovog kata) u 17. st. (po predaji 1612. godine, kada je taj dio bio dovršen, kako govori natpis nad ulazom: ANNO SECVNDO PACIS MDCXII), neće govoriti, jer to prelazi okvir ove radnje. [...]

No potpisani je uvjeren da Semitecolo nije dao sagraditi ovaj dio Arsenala (niti je to smio) kao prvenstveno (a još manje kao isključivo) teatarski prostor; ta to je zgrada kojoj je osnovni cilj, od prvobitne gradnje, zadovoljavala potrebe mletačke jadranske mornarice!⁵

2.

Što možemo iz Novakovog rada i dokumenata koje donosi saznati o djelovanju Semitecola u Hvaru tijekom nepune tri godine?

Petar Semitecolo došao je u Hvar 1610. godine kao mletački knez i providur. Uvidjevši prilike u hvarskoj komuni odmah je radio na tome da se svađe i nesuglasice, stare već nekoliko stoljeća, između plemića i pučana okončaju. Bile su

³ Grga Novak, Petar Semitecolo, posrednik u izmirivanju plemića i pučana i graditelj Arsenala, Belvedera i Teatra u Hvaru (1611-1613), Poseban otisak iz *Zbornik historijskog instituta Jugoslavenske akademije*, vol. 4, Zagreb, 1961.

⁴ Cvito Fisković, Pokladne svečanosti i kazališne igre XVI. stoljeća u Korčuli, *Mogućnosti* br. 5, svibanj 1975., Split, 560.

⁵ Joško Kovačić, Razvoj grada i luke Hvara kao vojnog i pomorskog središta, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 25, Split, 2012., 253.

brojne, a najviše ih je bilo vezano oko trošenja novca komunalne blagajne, zatim oko službe u ratnoj mornarici i hvarskoj galiji, oko raznih službi u komuni, te oko fontika (skladišta komunalnog žita) i rezervi soli. Uz velike napore postigao je načelni sporazum (*zajedničke kapitule*) između plemića i pučana, koji je 26. 3. 1611. usvojilo plemićko Veliko vijeće, a 10. 4. 1611. i Pučka skupština. *Kapitule* je potvrdilo i Vijeće umoljenih u Veneciji 9. 7. iste godine.

U početku je izgledalo da je doista došlo do trajnog izmirenja i Semitecolo tada postavlja natpis nad istočnim vratima Arsenala, koji već intenzivno obnavlja, a kojim deklarativno navješćuje taj trajni mir formulacijom o *prvoj godini mira*: ANNO PACIS PRIMO MDCXI.

Razmirice su se ipak nastavile i u 1612. g., oko isplate dugovanja kamerlengu, kaštelanu, liječniku i kirurgu koje je Semitecolo naložio, a nisu htjeli izvršiti defenzori hvarske komune plemići Ivan Fazaneo i Bondumijer Hektorović.

Hvar je u to doba bio gotovo opustio, jer je većina plemića stanovala u svojim kućama pored imanja u Starogradskom polju i na otoku Visu, kao što je to bilo često i prije. Semitecolo zato nagovara generalnog providura Dalmacije Marka Antuna Veniera da 11. 11. 1611. izda rješenje kojim se plemiće obvezuje da imaju kuću u gradu Hvaru i u njoj moraju stanovati ukupno, u raznim navratima, najmanje šest mjeseci na godinu. Neplemići koji budu imali kuću u gradu Hvaru i u njoj stanovali ukupno šest mjeseci tijekom godine imat će naslov i ime građanina i imat će sve beneficije i prava na dužnosti i časti koje tome pripadaju.

Kada je ovo naređenje Semitecolo počeo i provoditi izazvao je novo neprijateljstvo među plemićima i pukom. Oni ga tuže generalnom providuru Dalmacije da je suspendirao sastanke Velikog i Malog vijeća i njihove zaključke, na što nije imao pravo, a vezane uz troškove koje je Semitecolo učinio za gradnju belvedera i drugih građevina, te isplate liječniku, kirurgu, te izgradnju i osnivanje fontika itd.

Generalni providur riješio je 6. 8. 1612. da se Veliko vijeće, a isto tako i Pučka skupština mogu sastati u nazočnosti državnih predstavnika, a isto tako i Mali odbor (*Collegietto alle spese*, osnovan 1574. g., koji je zajedno s knezom odlučivao o trošenju novca). Pitanje troškova riješit će generalni providur kada dođe u Hvar.

Dana 18. 8. 1612. godine Semitecolo upućuje pismo vladi u Veneciji u kojem jasnije obrazlaže prilike u hvarskoj komuni i svoje djelovanje. Tuži se da ga defenzori komune (I. Fazaneo i B. Hektorović), prokurator puka Markantun Ivanić i Luka Milatić, kao i njihovi prijatelji, ismijehuju, opovrgavaju, rugaju se njegovim potezima i bune plemiće i pučane, te prikazuju kako građevine koje podiže

idu njemu u korist. *Sve me to zlo zadesilo jer sam učinio mnoga dobra djela u ovoj upravi...*, te u nastavku navodi što je to on gradio u Hvaru: *Ja sam svojom marljivošću stekao toliko zlata ovoj komuni da je arsenal mogao dobiti jedan vrlo udoban hodnik, koji je od velike koristi ne samo za mornaricu Vaše prejasnosti, nego za sve stanovnike ove jurisdikcije, koja je dobila u svoje vlasništvo četiri magazina sagrađena za fontik i za spremanje soli za dijeljenje. Počela se graditi i kuća gosp. kapetana Kulfu, koja je od tolike potrebe za javnu službu i za to da se postigne da ovaj grad bude ponovno nastanjen i koja bi bila bez sumnje do sada završena kad mi ne bi bile, kako sam kazao, obustavljene gradnje i sastanci Malog odbora. Sagrađena je jedna kapela posvećena našem gospodinu Isusu Kristu i njegovoj blaženoj majci na spomen mira.*

Pismo je pročitano u Vijeću umoljenih u Veneciji i ono 12. 9. 1612. godine ističe da hvali njegovo djelovanje u Hvaru, a posebno gradnju arsenala i nalaže da se isplate zaostaci radnicima i ostali izdaci koji su zbog gradnje nastali.

Početak 1613. Semitecolo je završio svoju dužnost kao knez i providur Hvara i vratio se u Veneciju, a naslijedio ga je Marko Contarini već u ožujku 1613. godine.

Na sjednici Velikog vijeća 17. 3. 1613. istupaju plemići koji su bili protiv njega i podnose prijedloge kojima se većina njegovih uspjeha u vezi s pomirbom između plemića i pučana poništava. Optužuju ga za rastrošnost, da je uništavao kasu komune, da se neko vrijeme u komuni umiralo od gladi, a on je trošio novac u *belvederima, u dizanju crkvice*, koji je trebalo trošiti na fontik žita, za vraćanje duga Dubrovčanima i popravak kaštela. Vijeće je usvojilo deset zaključaka, od koji prvi glasi: *Petar Semitecolo treba da nadoknadi komuni sve troškove koje je učinio poslije odlaska generalnog providura Vaniera iz Hvara i protiv njegovih naređenja i uputa, za belveder nad magazinima privatnih lica...za povećanje crkvice u kneževoj palači, a te su građevine isprazne, suviše, štetne i zabranjene raznim javnim odredbama...* U petom zaključku izričito se navodi da se trebaju ukloniti svi natpisi koje je Semitecolo postavio: *Natpis s pozlaćenim slovima postavljen u crkvisi kao i onaj uklesan u belveder na jednoj pozlaćenoj ploči, a i onaj koji je postavljen na arsenalu, treba da se ukloni, jer su to skandalozni natpisi.*

Ovi zaključci došli su pred Kolegij deseterice mudrih Senata u Veneciji, koji ih nije usvojio.

Dana 2. 6. 1613. sastala se Pučka skupština i odredila Nikolu Dujmovića da kao njihov poslanik vladi u Veneciji predoči njihove zaključke u kojima se hvali bivši knez Semitecolo, ističe koliko su bili korisni njegovi *kapituli mira*, te odbacuju deset zaključaka plemićkog vijeća, koji su *gnusni i lažni*.

Nikola Dujmović predao je ove zaključke duždevoj kancelariji, ali se nitko na njih nije očitao. Vijeće desetorice mudrih zatražilo je 17. 9. 1614. sve spise Malog odbora, napose knjige rješenja, računa, primitaka i izdataka od hvarskog kneza. Ponovili su taj zahtjev 26. 3. 1615. g. i napokon su 27. 4. te godine sve te knjige prikupljene. Dana 19. 5. 1615. g. Kolegij desetorice je zatražio očitovanje i od Semitecola. Tek je 5. 3. 1616. g. Kolegij desetorice konačno riješio ovaj sukob, odbacujući zaključke plemićkog Velikog vijeća i tražeći da ostanu na snazi *kapitululi mira* koje je za vrijeme Semitecolova upravljanja Hvarom usvojilo i Veliko vijeće i Pučka skupštine i odobrio mletački Senat. Također Kolegij ističe pohvalu Semitecolu za njegovo djelovanje u Hvaru. Time je završio ovaj višegodišnji sukob hvarskih plemića sa Semitecolom, a i pripovijedanje Grge Novaka, na osnovu dokumenata, o Semitecolovom djelovanju u Hvaru.

Novak ovdje u svome radu odjednom interpretira Semitecolove aktivnosti u Hvaru, navodeći da je on *popravio i dovršio arsenal, podigao belvedere i na njemu teatar, popravio lođu, koja je bila u derutnom stanju, popravio kneževu palaču, sagradio kapelicu u dvoru, započeo graditi kuću za kapetana Kulfa i bio bi sagradio još da ga nije u tome spriječila zabrana koju su isposlovali njegovi neprijatelji kod Agostina Canala*. Kako se ovdje odjednom našao „teatar“ to nije jasno, jer se on nigdje ne spominje u brojnim spisima ove višegodišnje prepiske i sukoba oko Semitecolovih graditeljskih aktivnosti u Hvaru.

Dalje u radu Grga Novak prelazi na opisivanje *igara i svečanosti* koje je u vrijeme karnevala 1712. godine organizirao generalni kapetan Kulfa Marino Cappello, zimujući sa svojom flotom u Hvaru. Za to se koristi dugom pjesmom na latinskom jeziku suvremenika toga događaja, Višanina Antuna Matijaševića Karamanea, koju donosi na kraju rada u originalu i prijevodu V. Gortana.

U nekoliko stihova Karamaneo opisuje mjesto gdje su se izvodile predstave: *Druga pak kuća* (po opisu možemo sa sigurnošću reći da je ta *druga kuća* prostorija u istočnom dijelu kata arsenala, op. a.) *koja gleda prema istočnoj strani bila je pretvorena u gledalište i u pristalu pozornicu te određena da zamijeni svedeno kazalište. Da je u njoj bilo prikazano ono o čemu sam prije pjevao, dokazuje silna slava velikodušnog Capella*.

Ovi Karamaneovi stihovi iz 1712. godine (jedino mjesto u svim onovremenim spisima koje Novak donosi u svome radu gdje se spominje kazalište) temelj su na osnovi kojih Novak plete svoju priču o Semitecolovoj izgradnji *Teatra* sto godina ranije, 1612. godine, u Hvaru.

3.

Sliku teškoga stanja u kojem se nalazi Hvar početkom XVII. stoljeća, a koja se već iz ovih spisa gotovo jasno ocrtava, dopunit ćemo još nekim navodima iz toga vremena koji će je učiniti plastičnijom.

Cvito Fisković na više mjesta u svojoj monografiji o hvarskoj katedrali,⁶ navodeći dokumente o izgradnji katedrale iz Biskupskog arhiva, opisuje stanje u Hvaru u vrijeme Semitecolova dolaska i neposredno nakon njegovog odlaska s Hvara.

*...17. ožujka 1609. sastala (se) pučka skupština i utvrdila (d. XVI) da se stanje siromašnog grada danomice pogoršava i da ga građani napuštaju, kao da smatraju da mu prijete "bijes božji" pa se i njegove zgrade raspadaju. Stare kuće mu se danomice zapuštaju zbog trošnosti, a njihovi vlasnici uz znatan trošak skidaju iz njih kamen da se ne sruše jer nitko neće da ih popravlja, budući da većina njih prijete padom.*⁷

*U prosincu (1610.) se nabavljala sedra sa srušenog svoda nove lože i kamen koji je ostao kada su se gradili dućani pod terasom Belvedera (d. XLIX).*⁸ (Ovaj navod o kamenu koji se nabavlja za gradnju katedrale, mogao bi biti potvrda da je Semitecolo sagradio belvedere već tijekom 1610. godine, te da je novosagrađena loža bila u takvom stanju da je zahtijevala hitnu Semitecolovu intervenciju.)

O stanju katedrale, koja se u tim okolnostima teško gradila, svjedoče riječi biskupa Cedulina: *U srpnju 1613. biskup Cedulin je utvrdio da su na zaprepaštenje naroda sveta mjesta izložena oskrvnjivanju i životinjama te da vanjština i unutrašnjost stolne crkve „izgleda više špilja lupeška nego li kuća Božja“ (d. LX).*⁹

Još je strašnja slika nedovršene katedrale i groblja uz nju iz sljedeće 1614. godine:

Godine 1614. Bertučević je naručio i grobišna vrata poput onih na Gospinoj kapeli, jer je osobito onaj dio grobišta na kojemu se pokapahu stranci bio otvoren, pa su u nju ulazile mačke, kokoši i magarci, a psi su se uvlačili u oštećene grobove i glodali kosti mrtvacu. Vadile su ih i one žene koje smatrahu vješticama da s njima, kako je izjavio operarij Andrija Bertučević, izvode različite čarolije. U polutama neurednog gradilišta vladao je nered. Jedne večeri kada je đakon Gabriel Mikašinić otišao zvoniti večernji pozdrav Djevici, našao je nekog dječaka u preljubu s galijašem (d. L), a majstor Niko Jarbušković zvan Brbora izvršio je

⁶ Cvito Fisković, *Hvarska katedrala*, Čakavski sabor, Split, 1976.

⁷ Isto, 25-26.

⁸ Isto, 26.

⁹ Isto, 27.

ubojstvo u samoj crkvi, zbog čega je bio u Hvar pozvan i trogirski biskup, vjerojatno da je ponovno blagoslovi 1658. (d. LI).¹⁰

O stanju u Hvaru tih godina govore nam i pisma generalnog providura u Dalmaciji A. Veniera koje donosi Šime Ljubić:

*Gosp. Ant. Venier, generalni providur u Dalmaciji piše iz Hvara dana 20. siječnja 1609. kako se ražalostio videći ovaj grad bez pučanstva i propadajući; a 9. veljače iste godine dodaje kako je grad lišen ne samo stanovnika već i svojih glavnih uresa; te dodaje: neću propustiti narediti i obvezati, a prema ovlaštenjima Vaše Svjetlosti, sve one koji imaju kuće i stanove, da moraju boraviti jedan dio godine u gradu. To ću učiniti načinom i sredstvima koja će biti prikladna i ne protiv njihovih interesa. Krajem veljače napuštajući Hvar izvještava: Izdao sam sve nužne i potrebne odredbe za uvođenje reda u mnogim stvarima, što je bilo vrlo poželjno, naročito poradi sprječavanja uništavanja kuća, pa makar bile i nenastanjene. Uvjeren sam da moje odredbe proističu iz onoga žara što ga osjećam u javnoj službi, te da će one nakon izvršenja pridonijeti ne maloga ploda i koristi u obnovi grada.*¹¹

O dekadentnom ozračju koje vlada Hvarom prvih desetljeća XVII. stoljeća govori nam i zapis Škota Williama Lithgowa, putnika i pisca. Hvar je posjetio krajem 1609. ili početkom 1610. godine, na prvom od svoja tri velika putovanja koja je opisao u knjizi *Total Discourse of the Rare Adventures and Painfull Peregrinations of Long Nineteene Years Travayles* (Potpuna rasprava o rijetkim i mučnim putovanjima tijekom dugih devetnaest godina), tiskanoj u Londonu 1632. godine. To njegovo glavno književno djelo doživjelo je više izdanja.¹²

Opis otoka i grada Hvara vrlo je kratak, tek skica.¹³ Lithgowovu pažnju privukao je samo guverner Hvara i hvarsko čudovište.

Mletački guverner se raspitivao o mojem namjeravanom putovanju, a zatim me je tijekom mog petodnevnog boravka triput pozvao za svoju trpezu. Za vrijeme

¹⁰ Isto, 26-27.

¹¹ Šime Ljubić, *Faria Stari Grad a ne Hvar...*, CZKOSG, Stari Grad, 1996., str. 106/107.

¹² O prvom putovanju objavio je kraću knjigu već 1614. Ovu knjigu uvrstio je, bez nekih većih izmjena, u prošireno izdanje iz 1632. godine. Podaci o djelu i životu Williama Lithgowa preuzeti su iz: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/343637/William-Lithgow>, http://www.electricscotland.com/history/other/lithgow_william.htm i Zdenko Levental, *Britanski putnici u našim krajevima, od sredine XV do početka XIX veka*, Dečje novine, Gornji Milanovac, 1989., 296.

¹³ *Otok Hvar ima u opsegu stopedeset milja i najveći je u Jadranskom moru. Neobično je plodan i pruža u izobilju sve što je potrebno za održavanje čovjekova života. Grad nije opasan bedemima i nije velik, ali ima snažnu tvrđavu koja štiti grad, luku i brodove u pristaništu.* - Levental, *Britanski putnici*, 68.

našeg posljednjeg susreta ispričao mi je priču o jednom neobičnom unakaženom stvorenju koje je rođeno na ovom otoku i zapitao me da li bih želio otići ga vidjeti. ... Plemić me je počastio svojim društvom i dao mi konja.¹⁴

Ovaj guverner je vjerojatno knez i providur Hvara Aurelio Bon, koji je tu dužnost obnašao od 1608. do 1610. godine.¹⁵ Osim imena o njemu ništa nije ostalo zabilježeno, za razliku od njegovog nasljednika Petra Semitecola. Aurelio Bon, kao i mnogi drugi prije njega, očito je svoju dvogodišnju dužnost hvarskog kneza shvaćao samo kao unosnu službu u dosadnoj provinciji. Iz Lithgowovog opisa to je prilično vidljivo: Knez je odmah uočio u hvarskoj luci mladog pustolova, koji je njemu učinio zabavnije tri duge otočne večeri, a jedino čime se mogao pohvaliti u svojem privremenom boravištu bilo je *hvarsko čudovište*. I tako su njih dvojica i *oficir* (vjerojatno zapovjednik hvarske tvrđave) došli u neimenovano hvarsko selo u blizini (vjerojatno Brusje ili Grablje) i pozvali *oca tog čudovišta da ga iznese pred nas*.

Seljak je u rukama donio sijamske blizance, stare 36 dana.

Opis koji slijedi *djeteta neprirodnog izgleda*, kojeg Lithgow povremeno zove i *neobično unakaženo stvorenje* i *nakaza, odnosno dvostruka nakaza*, snažna je, na trenutke jezovita, bizarna, ali živa književna slika u kojoj se ogleda Lithgowov *floridstyle* pisanja.¹⁶ Čini se da ga je susret s tim *bićem* osobito dojmio, pa uz sve prikriiveno „gađenje“ koje iskazuje prema njemu, pokazuje i sućut prema njegovim *nesretnim* roditeljima, a raspituje se nakon odlaska s Hvara o njegovoj sudbini.¹⁷

¹⁴ Levental, *Britanski putnici*, 68.

¹⁵ *Statuta et leges civitatis Buduae, civitatis Scardonae et civitatis et insulae Lesinae*, ed. S. Ljubić, *Statuta et leges pars 1.*, Monumenta historico-juridica Slavorum Meridionalium vol. III., Zagrabiae, 1882.-3., 493.

¹⁶ ...ispod srednjeg dijela postojalo je samo jedno tijelo, dok su iznad toga bila dva bića, odvojena jedno od drugog i svako sa svojim udovima. Glave su im bile iste veličine, ali različitog izraza lica. Trbuh jednog djeteta bio je spojen s leđima drugog, a glave su im gledale u istom pravcu, tako da je izgledalo kao da je jedno uprtilo drugo na leđa. Dijete koje je bilo pozadi, često je pred našim očima stavljalo ruke oko vrata onog drugog. Oči su im bile vrlo velike, a ruke veće nego kod djece koja su tri puta starija od njih. Izmet oba bića izlučivao se samo na jednom zajedničkom mjestu. Bedra i noge bili su veličine koja je prelazila njihov uzrast, jer su bili napunili tek trideset šest dana starosti. Stopala su im po proporcijama bila slična devinim, okrugla i rascijepljena po sredini. Primali su hranu s neutaživom požudom i stalno su cvilili, praveći žalosnu galamu. Taj nesretni čovjek nam je rekao da se, dok jedno biće spava, drugo budi, što je neobično neslaganje u prirodi. Njihova majka je skupo platila taj porođaj - cijenom vlastitog života, i prema pričanju njenog muža, podnijela je neopisive muke od strašnih, grčevitih bolova. - Levental, *Britanski putnici*, 68-69.

¹⁷ Kasnije sam doznao da je ta nakaza, odnosno dvostruka nakaza, živjela samo još kratko vrijeme nakon što smo je vidjeli. - Levental, *Britanski putnici*, 69.

4.

Svi ovi navedeni, nama dostupni tekstovi o vremenu kada Semitecolo tobože gradi *Teatar* u Hvaru pokazuju nesrazmjer između stanja grada i ideje o izgradnji kazališta.

Kako u takvom vremenu ulagati u izgradnju *kazališta*, pitanje je koje se tako snažno nameće.

5.

Ovaj tekst nije pisan sa željom da se umanju važnost hvarskog kazališta za otočnu i hrvatsku kulturnu povijest. Nastao je samo kao mali prilog *prepoznavanja neistina* i unošenja svjetla u teško razdoblje hvarske povijesti¹⁸ kada zaslužni hvarski knez Petar Semitecolo nije izgradio *Teatar*.

¹⁸ Joško Kovačić to pregatno opisuje: *No doskora se na ovaj grad obrušavaju velike nesreće, sve do 1570ih godina: turska pljačka i palež u kolovozu 1571., strašna kuga 1576. - 1577. i eksplozija Fortice (kada stradava mnogo kuća) 1579., pa se pučanstvo do 1595. godine smanjuje na 1136 duša, tj. za više od dvije trećine, te više ne raste sve do 19. st. Nakon toga počinje nazadovanje, i općine, i, posebno, Grada.* - Kovačić, *Razvoj grada Hvara*, 47.

Aldo ČAVIĆ

WHY PIETRO SEMITECOLO DIDN'T BUILD THE HISTORIC THEATRE OF HVAR IN 1612

Summary

Grga Novak, the prominent historian of the Island of Hvar, introduced a claim in Hvar historiography that duke Petar Semitecolo built the Historic theatre of Hvar on the first floor of the arsenal. The analysis of the key Novak's paper from 1961 for this topic revealed that that claim is a mere thesis based on different writings from the beginning of the 17th century (letters of the Providors General in Dalmatia, the documents in the Episcopal archive, the travelogue by William Lithgow) and it outlines the hardships of that time in Hvar town. That imposes the question of probability of building a theatre in such circumstances.

Keywords: Pietro Semitecolo; the Historic theatre of Hvar; Hvar at the beginning of the 17th century; Grga Novak; William Lithgow